

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«АНТИКРИЗОВИЙ МАРКЕТИНГ»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	Для всіх здобувачів вищої освіти ННІ ЕУПІТ
Тип і назва освітньої програми	Для всіх ОП ННІ ЕУПІТ
Курс, семестр	1 курс, 2 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4 Загальна кількість годин – 120, із яких: <i>денна форма здобуття освіти:</i> лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. <i>заочна форма здобуття освіти:</i> лекцій – 6 год., практичних – 4 год, Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра маркетингу
Контактні дані розробника(ів)	Викладач: Писаренко Володимир , д.е.н., професор <i>Контакти:</i> ауд. 471 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> volodymyr.pysarenko@pdau.edu.ua <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/pysarenko-volodymyr-viktorivych
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Факультетська вибіркова дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)	Передумови вивчення дисципліни відсутні
Компетентності	загальні: ЗК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. спеціальні: СК 1. Вільне володіння базовим категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової економічної науки. СК 2. Здатність використовувати сучасні економічні теорії, концепти та методи для аналізу економічного стану на місцевому, національному та міжнародному рівні.
Результати навчання	РН. Застосовувати принципи і методи аналізу кризових ситуацій в організаціях і здійснити вибір шляхів запобігання кризам і виходу з них з мінімальними втратами; ухвалювати оптимальні маркетингові рішення в умовах невизначеності, екстремальних ситуацій, гострої конкурентної боротьби, дефіциту ресурсів, неплатоспроможності підприємств; працювати з персоналом, спираючись на соціально-психологічні методи і рекомендації управлінських наук.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування таких соціальних навичок: лідерство; вміння працювати в критичних умовах (стресостійкість, збагачення емоційного інтелекту);	

здатність логічно й системно мислити; креативність; ефективний обмін інформацією між людьми, об'єднаними спільними професійними інтересами (нетворкінг); діяти соціально відповідально та свідомо; діяти на основі етичних міркувань (мотивів); медіаграмотність тощо.	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
формування у студентів системи знань з методології та практичного здійснення управління маркетинговою діяльністю підприємства у період кризових явищ, чіткого уявлення про природу, причини і типологію криз на макро- та мікроекономічному рівні й шляхах їх подолання, вивчення вітчизняного та міжнародного досвіду антикризового маркетингу на підприємствах.	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Кризові явища. Їх класифікація та циклічність. Тема 2. Життєвий цикл підприємства та стійкість його розвитку. Тема 3. Заходи державного антикризового регулювання. Тема 4. Сутність та особливості антикризового маркетингу. Тема 5. Діагностика виникнення і розвитку кризового процесу. Тема 6. Стратегія і тактика антикризового маркетингу. Тема 7. Банкрутство, ліквідація та санація як складові антикризового маркетингу. Тема 8. Особливості кадрового управління в кризових ситуаціях. Тема 9. Технологія антикризового маркетингу. Тема 10. Ризики в антикризовій маркетинговій діяльності підприємств.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні методи: <i>лекція, розповідь-пояснення; бесіда;</i> наочні методи: <i>ілюстрування; демонстрування;</i> практичні методи: <i>робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анутовання, підготовка реферату/доповіді;</i> 2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності методи формування пізнавальних інтересів: <i>створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.</i> 3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання: інтерактивні методи: <i>дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, «Мозковий штурм».</i> комп'ютерні і мультимедійні методи: <i>використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.</i> 4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи усного контролю: <i>опитування, бесіда, доповідь;</i> методи письмового контролю: <i>самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.</i>	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності. Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Перескладання видів робіт відбувається відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті https://surl.li/fnemwn та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://surl.li/xjujyv. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з здобувачу директорату. Практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного

	навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу директорату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною;
- щодо академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці «Академічна доброчесність» Полтавського державного аграрного університету: http://surl.li/irohph. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності http://surl.li/sbyeab та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету http://surl.li/cbcogm.
- щодо відвідування занять	У відповідності до Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті https://surl.li/fnemwn відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює директор інституту.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету http://surl.li/britcc.

	Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
	Кризові явища. Їх класифікація та циклічність. Діагностика кризових процесів Державне антикризове регулювання Кадрове управління в кризових ситуаціях	Prometheus	Антикризовий менеджмент	https://prometheus.org.ua/courses-catalog/?utm_source=facebook&utm_medium=social&utm_campaign=fb-antycrisis-announce150720
	Заходи антикризового регулювання Стратегія і тактика антикризового маркетингу Банкрутство, ліквідація, санація	Coursera	Crisis Management and Crisis Communication Specialization	https://www.coursera.org/specializations/crisis-management-and-crisis-communication
	Життєвий цикл підприємства Стійкість розвитку Технології антикризового маркетингу	edX	Crisis Resource Management	https://www.edx.org/learn/crisis-resource-management
	Маркетингові ризики Антикризова комунікація Лідерство у кризі	Coursera	Crisis Communications	https://www.coursera.org/learn/crisis-communications
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті http://surl.li/blxuuj.			

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Багорка М.О., Писаренко В.В., Кадирус І.Г., Юрченко Н.І. Антикризисний маркетинг: навч. посіб. Дніпро: Журфонд, 2022. 344 с.
2. Котлер Ф. Маркетинг 4.0. Від традиційного до цифрового / Ф. Котлер. Г. Катарджая, І. Сетьяван; під редакцією В. Олександрова. Київ : КМ-БУКС, 2019. 224 с.
3. Сенишин О. С., Кривешко О. В. Маркетинг : навч. посібник. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 347 с.
4. Іванечко Н. Маркетинг : навч. посіб. / Н. Іванечко, Т. Борисова, Ю. Процишин [та ін.] ; за ред. Н. Р. Іванечко. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 180 с.
5. Савицький О. Криза 2020 року: кінець колоніального світу та початок нового. Heinrich Boll Stiftung. 2020. URL: <https://ua.boell.org/uk/2020/04/13/kryza-2020-roku-kinets-kolonialnoho-svitu-ta-pochatok-novoho>

6. Zell

M.

Successful crisis management in companies: Grundlagen und Handlungsfelder – mit Praxisbeispielen. Wiesbaden : Springer Gabler, 2024. 357 s. URL: <https://www.galaxus.de/en/s12/product/successful-crisis-management-in-companies-michael-zell-2024-reference-books-42943341>

Допоміжні

1. Fedyk, M., Kudyn, S., & Bondarchuk, M. (2022). Digitalization of the world business environment under the conditions of global instability. Economics & Education, 7(1), 34–41. DOI: <https://doi.org/10.30525/2500-946X/2022-1-6>
2. Пономаренко О. О. Оцінка маркетингового потенціалу підприємства та обґрунтування заходів з його підвищення / О. О. Пономаренко, І. В. Пивавар, І. Ф. Лісна. Бізнес Інформ. 2021. №1. С. 334–345.
3. Маркетингові дослідження: навч. Посібник / Т.М. Квятко, О.В. Мандич, .О.І. Сєвідова та ін. Харків: ХНТУСГ, 2020. 163 с.
4. Suvorov O. (2022). Dozhyty do potribnoho momentu [To live to the right moment]. Economic truth. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/1/687694/> (in Ukrainian)
5. Daszkiewicz N., Kordalska A., Olczyk M. Anti-crisis activities and export performance in the Covid-19 pandemic: The case of Polish exporters. Entrepreneurial Business and Economics Review. 2023. Vol. 11, № 4. С. 89–104. URL: https://mostwiedzy.pl/pl/publication/download/1/anti-crisis-activities-and-export-performance-in-the-covid-19-pandemic-the-case-of-polish-exporters_86881.pdf

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Диалог.UA: незалежний інформаційно-аналітичний ресурс. <http://www.dialogs.org.ua/ru/main/index.html>.
3. Офіційний сайт Української асоціації маркетингу. URL: <http://uam.in.ua>
4. Ukraine Daily: політико-економічне видання. URL: <http://www.uadaily.net>.
5. Законодавство України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/>
6. Entrepreneurial Business and Economics Review (EBER). Офіційний сайт журналу. <https://eber.uek.krakow.pl/eber/issue/view/81>

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри маркетингу, протокол від 01 вересня 2025 року № 1

Додаток до силабусу
**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Для денної форми здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Виконання практич. завдання	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	Реферат	Презентація	
Тема 1. Кризові явища. Їх класифікація та циклічність	3	2	2			7
Тема 2. Життєвий цикл підприємства та стійкість його розвитку.	3	2	2			7
Тема 3. Заходи державного антикризового регулювання	3	2	2			7
Тема 4. Сутність та особливості антикризового маркетингу	3	2	2			7
Тема 5. Діагностика виникнення і розвитку кризового процесу	3	2	2			7
Тема 6. Стратегія і тактика антикризового маркетингу	3	2	2			7
Тема 7. Банкрутство, ліквідація та санація як складові антикризового маркетингу	3	2	2			7
Тема 8. Особливості кадрового управління в кризових ситуаціях	3	2	2			7
Тема 9. Технологія антикризового маркетингу	3	2	2			7
Тема 10. Ризики в антикризовій маркетинговій діяльності підприємств	3	2	2			7
За будь якою темою на вибір				5	10	15
За будь якою темою на вибір				5	10	15
Разом	30	20	20	10	20	100

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25% бал.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом – залік.

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Шкала та критерії оцінювання виконання практичного завдання

Кількість балів	Критерії оцінювання
2-3	відповіді правильні, обґрунтовані, осмислені та характеризують наявність спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, критичне осмислення проблем у навчанні. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання; провадити інноваційну та наукову діяльність та повністю відображає визначений результат навчання за темою
0-1	відповідь недостатньо обґрунтована та осмислена, характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності та показує неповноту засвоєння результату навчання

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-2	По кожній темі 10 тестових завдань. Бали: від 0-2 (по 0,2 балів за кожну правильну відповідь)

Шкала та критерії оцінювання підготовки реферату

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	проблема, яка розглядається в рефераті, викладена повно, послідовно, логічно; список використаних джерел 5-6 позицій, відповідає діючому стандарту оформлення бібліографії; здобувач при захисті реферату повністю демонструє засвоєний результат навчання за темою реферату.
3-4	тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки щодо відповідності результату навчання, логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки, здобувач при захисті реферату не повністю володіє матеріалом щодо результату навчання за темою реферату.
0-2	тема реферату нерозкрита або ж повністю не розкриває заявлений результат навчання, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами, здобувач відмовляється від захисту.

Шкала та критерії оцінювання підготовки презентації

Кількість балів	Критерії оцінювання
8-10	зміст презентації відповідає темі та результату навчання; наявність творчого підходу складання презентації; якісно підготовлена практична розробка, дотримані всі вимоги щодо технічного й естетичного оформлення роботи і орфографічних вимог, наявності електронного (на носіїві) матеріалу презентації.
5-7	наявність незначних недоліків у відповідності теми презентації заявленому результату навчання, виконанні презентації та її оформленні.
0-4	наявність суттєвих недоліків або ж повній невідповідності теми презентації результату навчання, вимогам щодо обсягу, оформлення та викладу змісту презентації.

Шкала та критерії оцінювання самостійної роботи (письмове завдання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	вірно розкриті питання самостійної роботи; ЗВО демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки.
0-1	ЗВО демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки; висновки неповні.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Для заочної форми здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти		Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	контрольна робота	
Тема 1. Кризові явища. Їх класифікація та циклічність	10*2		20
Тема 2. Життєвий цикл підприємства та стійкість його розвитку.			
Тема 3. Заходи державного антикризового регулювання			
Тема 4. Сутність та особливості антикризового маркетингу	10*2		20
Тема 5. Діагностика виникнення і розвитку кризового процесу			
Тема 6. Стратегія і тактика антикризового маркетингу			
Тема 7. Банкрутство, ліквідація та санація як складові антикризового маркетингу	10*2		20
Тема 8. Особливості кадрового управління в кризових ситуаціях			
Індивідуальне завдання: контрольна робота	40		40
Разом	60	40	100

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Висока активність на занятті; правильне виконання всіх практичних завдань з дотриманням усіх вимог; демонстрація високого рівня аналітичних навичок; вміння збирати, обробляти та аналізувати дані з різних джерел із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення; чітке відображення всіх результатів навчання у виконаних завданнях

7-8	Самостійне виконання більшості завдань з мінімальними помилками; демонстрація більшої частини запланованих результатів навчання; здатність аналізувати отримані дані та виявляти основні тенденції; неповне або обмежене обґрунтування рішень; деякі аспекти потребують додаткового опрацювання або вдосконалення.
5-6	Середня активність на занятті; виконання практичних завдань із помилками або неповно; відсутність глибокого аналізу або аргументації при обробці даних; недостатня реалізація методів аналізу; досягнення часткових результатів навчання, але з низьким рівнем деталізації
0-4	Низька активність на занятті; завдання виконані неправильно або не виконані взагалі; матеріал подано безсистемно, що ускладнює оцінювання досягнення програмних результатів навчання; необхідне повторне виконання завдань

Шкала та критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичні питання (3 питання)	9-10	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий, із використанням сучасних інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення. Здобувач вміло аналізує дані з різних джерел та демонструє творче застосування матеріалу, включаючи власні приклади.
	6-8	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними неточностями. Виклад матеріалу обґрунтований, із застосуванням базових цифрових інструментів для аналізу. Здобувач демонструє здатність використовувати спеціалізоване програмне забезпечення, хоч і не в повному обсязі
	3-5	Відтворення матеріалу з певними помилками; порушено логічність викладу, недостатньо проявляється самостійність мислення. Використання інформаційних технологій та програмного забезпечення часткове, що впливає на повноту аналізу
	0-2	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками. Відсутність самостійного аналізу та невикористання сучасних інформаційних технологій. Відповідь не містить прикладів застосування цифрових інструментів
Максимальна кількість балів	30 балів	
Захист контрольної роботи	9-10	Відповідь глибоко обґрунтована, логічна та демонструє високий рівень використання сучасних інформаційних технологій та програмного забезпечення. Здобувач чітко демонструє самостійний підхід до виконання, виявляючи здатність критично застосовувати цифрові інструменти для аргументації та обґрунтування результатів
	6-8	Достатньо обґрунтована відповідь із застосуванням основних цифрових технологій для аналізу. Продемонстровано здатність використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для підкріплення висновків, хоча аналіз не завжди деталізований.
	3-5	Відповідь продемонструвала середній рівень розуміння теми. Використання інформаційних технологій обмежене, аналіз діяльності не завжди обґрунтований цифровими показниками
	0-2	Недостатнє розуміння теми та поверхневе обґрунтування. Здобувач не застосував інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для аргументації своїх висновків